

DE VLAAMSE LANDBOUWCONJUNCTUURINDEX

RESULTATEN ENQUÊTE NAJAAR 2016

INHOUD

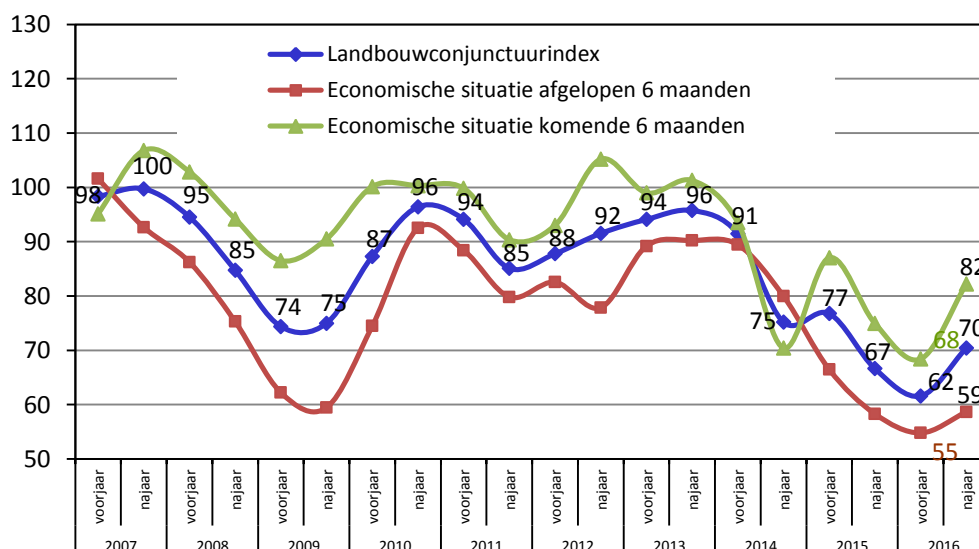
- 1. Vlaamse conjunctuurindex
- 2. Landbouw
- 3. Tuinbouw
- 4. Belemmeringen en weersellende
- 5. Meer informatie

1. VLAAMSE CONJUNCTUURINDEX

De Vlaamse land- en tuinbouwers voelen zich iets beter dit najaar. De conjunctuurindex klimt van 62 – een absoluut dieptepunt – opnieuw naar 70 (figuur 1). Bij een waarde van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden. Zowel de tevredenheid over de afgelopen zes maanden als het optimisme over de komende zes maanden neemt toe. De resultaten van de recentste ronde zijn gebaseerd op een extrapolatie van 574 ingevulde enquêtes. De enquête is afgenomen in augustus voor de fruittelers en in september voor de overige sectoren.

De stijging is vooral te danken aan de varkenssector en in mindere mate aan de deelsectoren sierteelt onder glas en groenten in openlucht. Het weer was echter op veel plaatsen een grote spelbreker.

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex



Bron: Departement Landbouw en Visserij

2. LANDBOUW

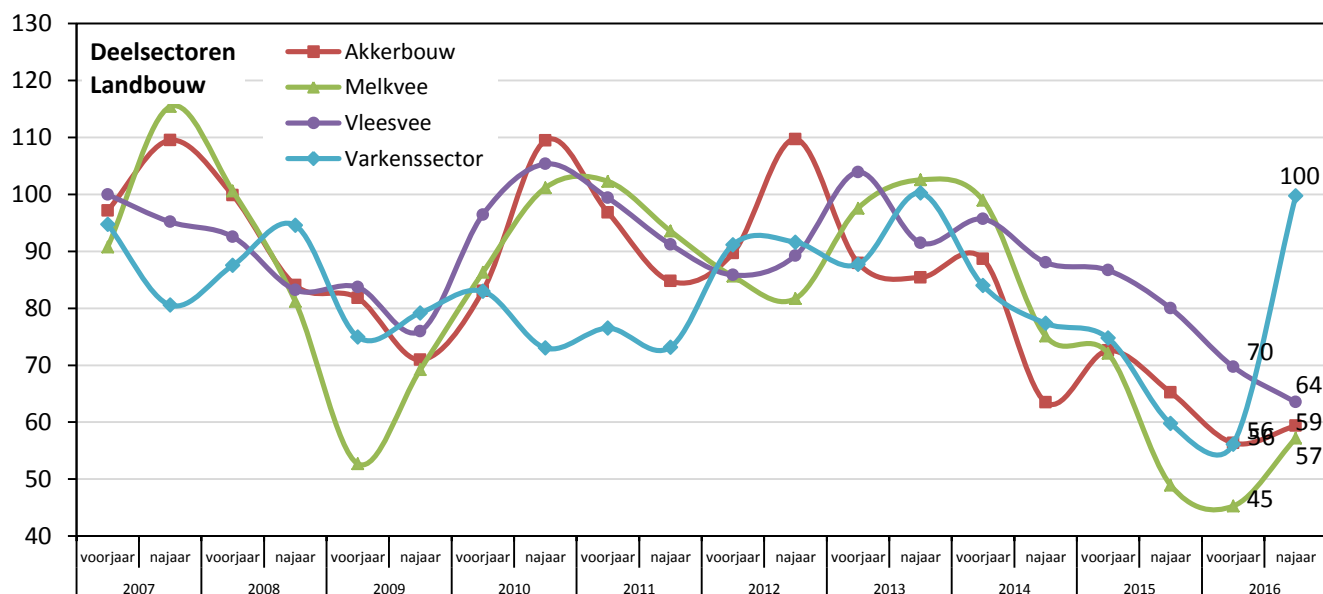
De index voor de vier landbouwdeelsectoren wordt weergegeven in figuur 2. Uitgezonderd vleesvee stijgen de indexen lichtjes (akkerbouw en melkvee) tot sterk (varkens).

Ondanks de slechte weersomstandigheden stijgt de index van de **akkerbouw** lichtjes van 56 naar 59. De stemming over de afgelopen en de komende zes maanden is nagenoeg gelijk. Lagere en sterk wisselvallige graanopbrengsten in Vlaanderen, als gevolg van de regionaal extreem natte weersomstandigheden, vertalen zich op de wereldmarkt niet in hogere graanprijzen. Ook de kwaliteit van het graan is merkbaar lager. De aardappelprijs op de vrije markt doet het goed, maar het grootste areaal valt onder contractteelt. Door het natte voorjaar zijn sommige aardappelpercelen letterlijk verzopen. En door de droogte in augustus en september waren de meeste aardappelen, door het gevaar op stootblauw op het moment van de enquête, nog niet geoogst. Voor de suikerbieten verwacht men een lager volume maar nog wel een redelijk suikergehalte.

Bij **melkvee** herstelt de index traag van 45 naar 57, maar hij blijft hiermee de laagste van alle deelsectoren. De ontevredenheid over de voorbije periode was nooit zo groot (23), de toekomstverwachtingen zijn beter (91). Van de respondenten denkt 54% dat de melkprijs verder zal stijgen, waardoor het aandeel boeren dat zijn productie wil afbouwen slinkt van 44% naar 28%. De melkprijs daalde in juli tot 22,1 eurocent per liter. Pas in augustus trok de prijs op tot 25,1 eurocent per liter. Dat eerste positieve markt signaal betekent niet noodzakelijk het einde van de crisis. Experts verwachten dat, door het trage herstel, de moeilijkheden nog een tijd kunnen aanhouden. Bovendien brengen sterk tegenvallende maïs- en grasopbrengsten de wintervoorraad ruwvoeder in gedrang. Sommige maïsvelden werden in juli zelfs omgeploegd om een ander gewas in te zaaien.

De index voor **vleesvee** zakt verder naar 64. Het nabije verleden wordt minder goed beoordeeld (54) en de toekomstverwachtingen blijven status quo (73). Bijna alle bedrijfsleiders (94%) geven aan dat de verkoopprijs daalde, 35% geeft zelfs een sterke daling aan. Voor de toekomst zakt dit aandeel naar 49%. Bijna 47% zegt zijn productie de afgelopen periode te hebben afgebouwd. Ook hier hebben landbouwers te kampen met lage ruwvoederopbrengsten. In een aantal gevallen kan dat leiden tot de noodzaak om (dure) voeders aan te kopen.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren



Bron: Departement Landbouw en Visserij

De index van de **varkenssector** schiet naar 100, net onder het niveau van het najaar van 2013. De tevredenheid over de afgelopen zes maanden scoort beter (93) en ook de toekomst ziet er rooskleuriger uit (106). De meerderheid (71%) zegt dat de verkoopprijs is gestegen, 16% kruiste zelfs sterk gestegen aan. Voor de komende zes maanden zakt dat naar 28%. De biggenprijs is inderdaad sterk toegenomen in de eerste jaarhelft. De vleesvarkensprijs is vanaf half mei beginnen stijgen en stond gedurende de zomer op een relatief hoog niveau. De extra communautaire export naar China steeg sterk in 2016. De enquête liep tot eind september, de aanzienlijke prijsdaling van toen zit niet in de index vervat.

3. TUINBOUW

Uitgezonderd groenten onder glas gaan alle tuinbouwsectoren erop vooruit (figuur 3).

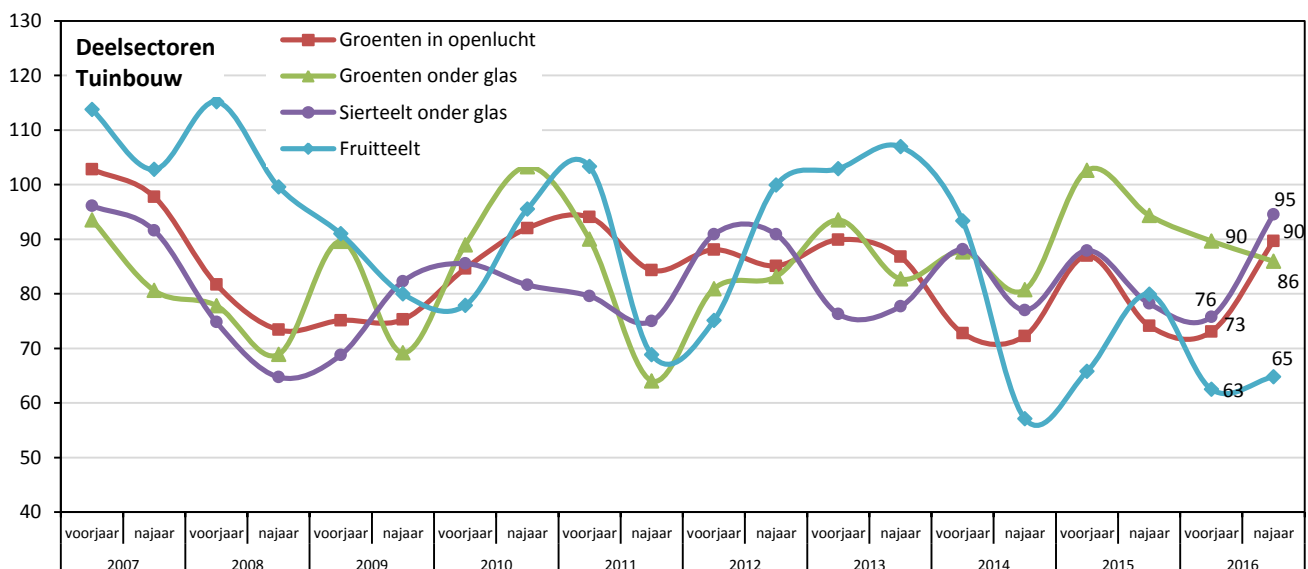
Telers van **groenten in openlucht** zien hun index toenemen van 73 naar 90. Zowel de index van de voorbije als van de komende periode steeg. Het gaat hier om groenten voor de versmarkt, de industriegroenten vallen onder de akkerbouwsector. Toch vreest 54% dat de verkoopprijs opnieuw gaat afnemen. Prei en bloemkool voor de versmarkt ontsnapten aan de globale prijsdaling.

De index van de sector **groenten onder glas** zakt lichtjes van 90 naar 86. Vooral de toekomst wordt minder gunstig ingeschat. Iets meer dan de helft denkt dat energie opnieuw duurder zal worden. De tomatenprijzen van april tot juni waren door de Ruslandboycot ondermaats. Ook de slaprijs was in het begin van 2016 minder gunstig.

Sierteelt onder glas springt naar 95, enkel in het voorjaar van 2007 was de index iets hoger. Zowel de index van de afgelopen als de toekomstige periode nam toe. Ook hier denkt bijna 60% dat de energieprijzen zullen stijgen. Het is moeilijk een beeld te krijgen van deze heel diverse sector.

Fruitteelt blijft ter plaatse trappelen op 65. De index van de voorbije periode strandt op 49. De toekomstverwachtingen zijn met 81 beter. Drie vierde van de fruitboeren gaf aan dat de verkoopprijzen de voorbije periode waren gedaald, 37% duidde zelfs van een sterke daling aan. Natte weersomstandigheden en stormschade aan plantages leiden tot lagere opbrengsten. De prijzen blijven inderdaad ondermaats. De fruitsector heeft nog steeds te lijden onder de Ruslandboycot.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

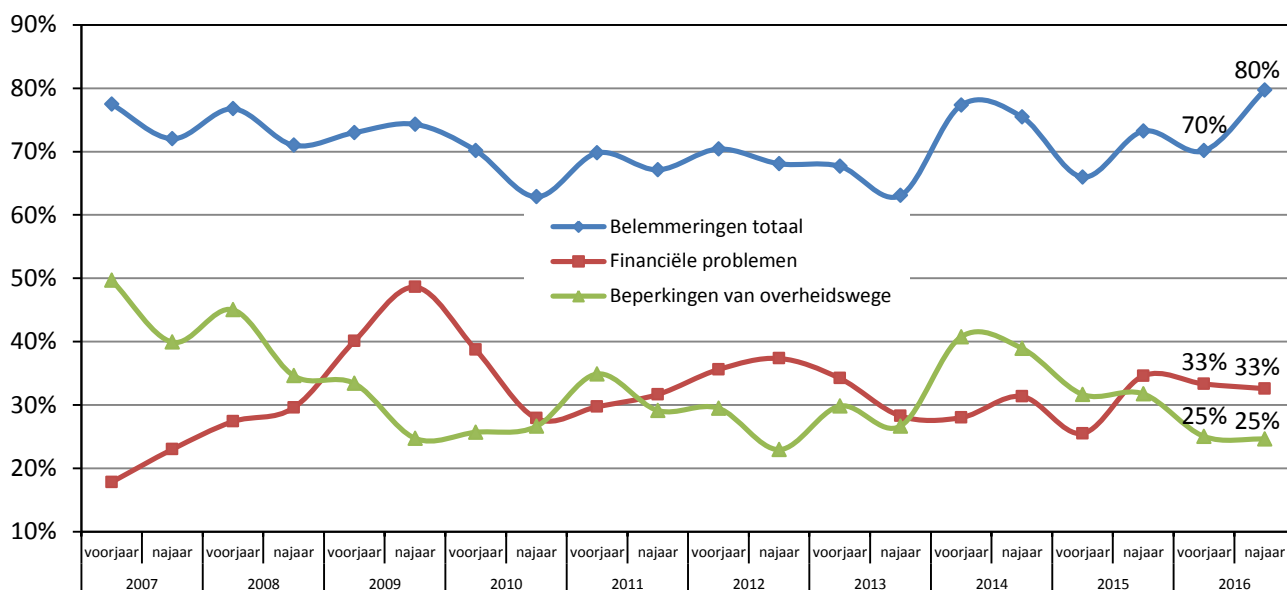


Bron: Departement Landbouw en Visserij

4. BELEMMERINGEN EN WEERSELLENDE

Ondanks de kleine conjunctuurverbetering gaven meer land- en tuinbouwers aan de afgelopen zes maanden belemmeringen te hebben ondervonden. Hun aandeel stijgt van 70% naar 80% (figuur 4). Het aandeel met financiële problemen en beperkingen van overheidswege blijft status quo op respectievelijk 33% en 25%. Financiële problemen in de melkveesector stijgen naar 56%, die in de varkenssector dalen lichtjes naar 40%. De akkerbouwsector blijft zich het meest belemmerd voelen door de overheid (40%).

Figuur 4: Evolutie van het aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers dat in de afgelopen zes maanden belemmeringen ondervond



Bron: Departement Landbouw en Visserij

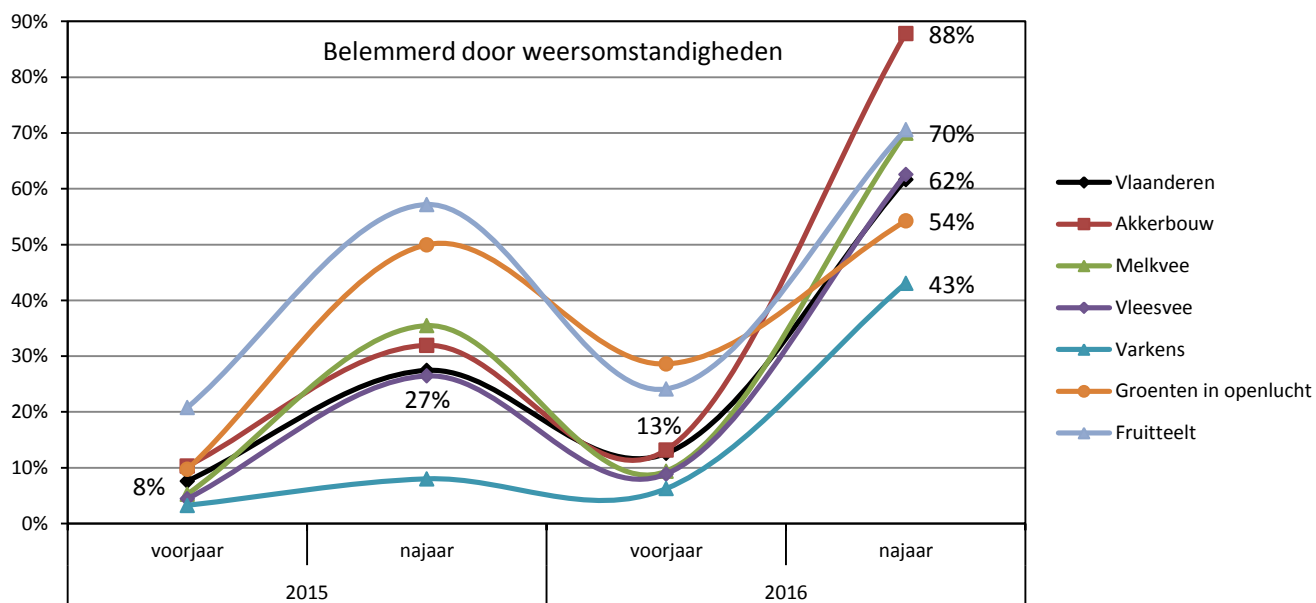
Verder had 31% moeilijkheden met de afzet en 11% met dier- of plantenziektes. De deelsector fruit blijft het meest kampen met afzetproblemen (69%). De weersbelemmeringen staan in het volgende punt.

De overvloedige regens en onweders van dit voorjaar veroorzaakten heel wat schade aan de gewassen (zowel kwantitatief als kwalitatief). Naast een hogere ziektedruk waren sommige percelen tijdelijk onberijdbaar. De daaropvolgende droogte remde de groei en versnelde de afrijping van de gewassen. Harde kluiten kunnen de wortelgewassen tijdens het rooien beschadigen. Daardoor werden de meeste aardappelen pas veel later dan normaal geoogst.

Gezien deze weersellende is het niet verwonderlijk dat bijna 62% van de respondenten het weer als belemmering aangaf (figuur 5). In het najaar van 2015 was dat slechts 27%. De weeromstandigheden van het najaar (april-september) worden altijd meer als hinderlijk ervaren dan die van het voorjaar (oktober-maart) omdat dan de meeste veldwerkzaamheden plaatsvinden en de meeste gewassen op het open veld staan.

Fruitteelt en groenten in openlucht waren in het najaar van 2015 de meest weersgevoelige sectoren. Dit najaar staat akkerbouw echter bovenaan met liefst 88%. Fruitteelt en melkvee volgen met 70%. Groenten in openlucht komt op een aandeel van 54%, wat niet veel hoger is dan vorig najaar. Ook de varkenshouders gaven aan dat het weer hen meer dan normaal belemmerd had (43%). Wellicht komt dat door de lagere opbrengsten van de korrelmaïs die ze telen.

Figuur 5: Evolutie van het aandeel dat in de afgelopen zes maanden belemmeringen ondervond van het weer, Vlaanderen en de belangrijkste deelsectoren, 2015-2016



Bron: Departement Landbouw en Visserij

5. MEER INFORMATIE

Dit is het rapport van de 20^{ste} enquêteronde, afgenomen in september 2016 bij een 750-tal Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Voor de berekening van de landbouwconjunctuurindex stelt het Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, sinds 2007 aan een steekproef van land- en tuinbouwers vragen over hun bedrijfssituatie (productie, prijzen, belemmeringen en investeringen). Hun antwoorden worden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie. De index kan gaan van nul (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een index van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden.

De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijksse rapporten zijn terug te vinden op de website van Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.

De landbouwconjunctuurindex is berekend op een 0-200-schaal als het gemiddelde van volgende twee vragen:

- Hoe beschouwt u de economische situatie van uw bedrijf gedurende de afgelopen 6 maanden? Met als index = (% veel beter dan normaal + 0,5 * % beter dan normaal) - (0,5 * % slechter dan normaal + % veel slechter dan normaal)+100
De antwoorden "normaal" worden niet meegenomen in de berekening van de index.
- Hoe verwacht u dat de economische situatie van uw bedrijf de komende 6 maanden zal evolueren? Met als index = (% sterk stijgen + 0,5 * % licht stijgen) - (0,5 * % licht dalen + % sterk dalen)+100
De antwoorden "gelijk blijven" worden niet meegenomen in de berekening van de index.

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Lenders S. (2016) *De Vlaamse Landbouwconjunctuurindex – Resultaten enquête najaar 2016*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel. Depotnummer: D/2016/3241/263.